

KRAJ VYSOČINA

- 1 Určete polohu kraje v rámci České republiky.
- 2 Zjistěte, kolik obyvatel má Kraj Vysočina.
- 2 Se kterými ostatními kraji Kraj Vysočina sousedí? Sousedí i s některým jiným státem?
- Popište znak kraje.
- 3 Červené jeřabiny představují jeřáb jako typický strom kraje, nezdolný a krásný. Ježek pochází ze znaku města Jihlavy. Neví se jistě, jak se do znaku města dostal, zřejmě se tehdejší název Iglau spojil s německým výrazem pro ježka (der Igel). Ježek se stal symbolem města, v oslavné básni z počátku 15. století je Jihlava nazývána „ježčím městem“ (urbs ericiana).



Povrch a vodstvo

Po celém území kraje se rozprostírá **Českomoravská vrchovina**.

Nejvýznamnějšími řekami jsou **Jihlava** a **Sázava**.

- 📍 Vyhledejte nejvyšší hory kraje.
- 📍 Vyhledejte další řeky v tomto kraji.
- 📍 Vyhledejte největší rybník kraje Velké Dářko a přehradu na řece Jihlavě.
- 📍 Vyhledejte pramen Jihlavy a pramen Sázavy.

Zemědělství

Pěstují se zde brambory, píce, obilniny, řepka olejka a mák. Důležitější je živočišná výroba: chová se zde skot, prasata a také ovce.

Průmysl

V kraji je zastoupen **kovozpracující** a **hutnický** (ACO Industries), **strojírenský** (ŽĐAS, Bosch Diesel) a **potravinářský průmysl** (Lacrum). Významný je také **průmysl energetický** – v jaderné elektrárně Dukovany je vyrobena přibližně čtvrtina elektrické energie spotřebované v ČR.

- 3 Zjistěte, kde uvedené podniky leží, a uveďte další příklady průmyslových podniků ve vašem kraji.
- 4 Pro provoz jaderné elektrárny (JE) je nezbytný dostatečný zdroj vody. Co slouží jako tento zdroj pro JE Dukovany?

Kulturní památky

V kraji se nachází mnoho zámků, hradů a jiných kulturních památek.



5 K památkám přiřaďte správné označení: a) bazilika sv. Prokopa (Třebíč), b) Telč, c) poutní kostel sv. Jana Nepomuckého (Zelená hora), d) zřícenina Rokštejn, e) hrad Lipnice nad Sázavou, f) zámek Náměšť nad Oslavou, g) zámek Červená Řečice, h) zámek Kamenice nad Lipou.

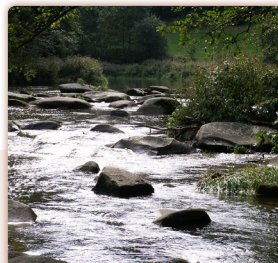


☞ Navštívili jste tyto památky? Které z nich patří do seznamu památek UNESCO? Které další kulturní památky vašeho kraje znáte?

Přírodní krásy

6 Zopakujte si, proč jsou některé oblasti zvláště chráněné.

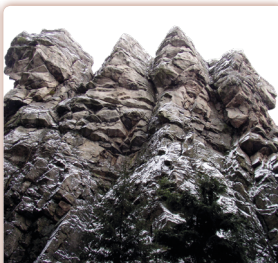
Ve Žďárských vrších najdeme zajímavá skaliska včetně malého skalního města **Devět skal**. Na řece Sázavě je velmi oblíbená přírodní rezervace **Stvořidla**.



Stvořidla



Devět skal



Čtyři palice

☉ Které chráněné krajinné oblasti se v kraji nacházejí nebo do něj alespoň částečně zasahují?

Rekreace

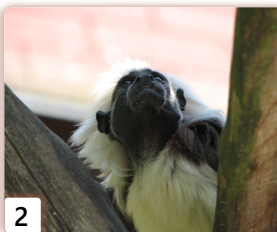
@ Chodby jihlavského podzemí (1) jsou raženy v několika podlažích, první vznikalo již ve 14. století. Jaká je celková délka všech chodeb?

Z V Zoologické zahradě Jihlava se volně pohybují tamaríni pinčí (2).

☞ V Muzeu rekordů a kuriozit v Pelhřimově je i ježek v kleci zvětšený na 110 cm. Z kterého příběhu tento hlavolam znáte (3)?



1



2



3

Známí rodáci

7 Společně zkuste určit významné rodáky vašeho kraje.

a) Narodil jsem se v Jimramově. Pro děti jsem napsal pohádku *Broučci*, knižně vyšla poprvé v roce 1876 a byla zpracována i jako animovaný loutkový večerníček. Kdo jsem?

b) Narodil jsem se v Borové, která dnes nosí mé jméno. Stejně jako Brod, který se za mého života nazýval Německý. Byl jsem vlastencem, politickým novinářem, spisovatelem a básníkem. Kdo jsem?

☞ Připravte podobné hádanky o dalších známých osobnostech pocházejících z vašeho kraje (např. Jakub Deml, Jan Zrzavý, Gustav Mahler, Josef Augusta, Martina Sáblíková, Lukáš Krpálek).

Krajské město: **Jihlava**

Další města: **Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou**

Povrch: **Českomoravská vrchovina**

Řeky: **Jihlava, Sázava**

1. Jmenujte příklady plodin, které se zde pěstují, a hospodářských zvířat, která se zde chovají.
2. Jmenujte typy průmyslu zastoupené v kraji.

3. Jmenujte příklady kulturních památek kraje.
4. Jmenujte příklady přírodních krás kraje.

Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

VLASTIVĚDA 4

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

kde žijeme

učebnice pro 4. ročník základní školy (PŘÍLOHA KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY: KRAJ VYSOČINA)

Jazyková spolupráce: Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Bc. Denisa Řeháčková

Odpovědná redaktorka: Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

Redakční spolupráce: Ing. Mgr. Martin Janáček

Fotografie: archiv NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.; Akil (r); Jiří Bernard (p); Dezidor (k); Herbert Frank (c); janina cz (s); Jirka Jiroušek (n); Josef Kreuz (PEPan) (q); Pudelek (Marcin Szala) (f, g); Richenza (l); Spalletti (i); Stribrohorak (u); Marius Svoboda (Ria) (j); Tomáš Urban (a); Wylliana (b)

Zdroje dat map: Copernicus Land Monitoring Service. [online]. [cit. 2021-10-15]. Dostupné z WWW: <<https://land.copernicus.eu/>>

ČZÚK. [online]. [cit. 2021-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://geoportal.cuzk.cz/>>

Natural Earth. [online]. [cit. 2021-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.naturalearthdata.com/>>

Grafická úprava: Lucie Kotřelová

První vydání (2021)

Vydala:



NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.
Bratislavská 23d, 602 00 Brno
tel.: 545 222 286, 777 577 739
e-mail: nns@nns.cz
www.nns.cz